

למה יש הרבה יותר סינים מכל עם אחר?

עומרי

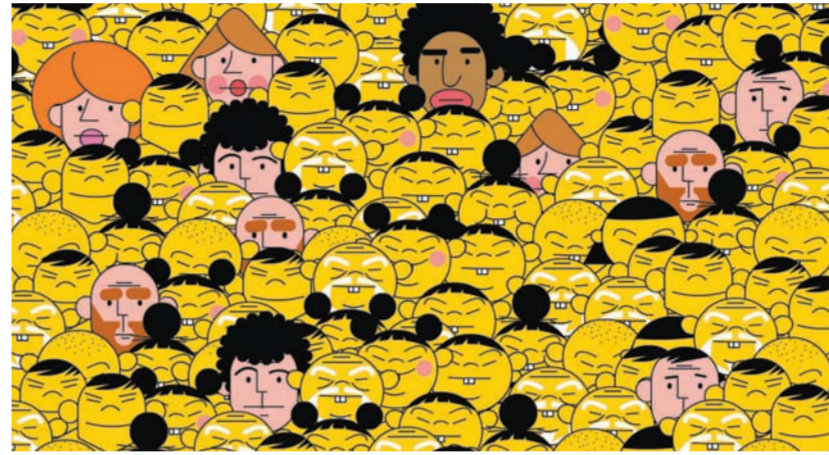
קודם כל, הסינים אינם "הרבה יותר מכל עם אחר". אוכלוסיית הודו נאמדת ב-1.21 ביליון תושבים. לא רחוק מ-1.34 ביליון של סין, והודו מצמצמת את הפער במהירות.

למעשה, הצפיפות הממוצעת בסין אינה שונה מאד מזו של צ'כיה, פשוט יש הרבה יותר ממנה. ההגדרה המדינית של סין נשענת על גבולות גיאוגרפיים והיסטוריים, אך בסופו של דבר היא שרירותית: מישהו החליט שהשטח העצום הזה ייקרא "סין העממית" והאנשים בתוכו ייקראו "סינים". לו היינו קוראים לאזרחי סין הלאומנית, הלא הם הסיניוואנים, בשם "סינים", היינו מגלים שיש רק 23 מיליון סינים שמצטופפים על ארץ. ובכל זאת, לא רק הגודל קובע. ארצות הברית קצת יותר גדולה מסין ואוכלוסייתה לא מגיעה לשליש ביליון; קנדה גדולה אף יותר ואוכלוסייתה עומדת על כמה עשרות מיליונים; ורוסיה, המדינה הגדולה בתבל ששטחה כמעט כפול משל סין, משכנת פחות מ-150 מיליון רוסים. כדי להתרבות ברצינות צריך גם תנאים

בוא ניקח גלובוס ונחפש מקום להתרבות בו. הקוטב קטן וקפוא, אך בני האדם הגיעו מאוחר, מרכז אמריקה ואפריקה קטנים, אפריקה יבשה וצפון אסיה קרה. אבל בדרום אסיה יש נתח גדול ועסיסי של אדמה, במרחק מושלם מקו המשווה

נוחים, וגם טיפת מזל. ברוסיה קור אימים, קשה למצוא אוכל וקשה לגדל אותו. ארצות הברית נמצאת על יבשת נידחת שיושבה מחדש רק לאחרונה. כמעט כל האוכלוסייה המקורית נמחתה לפני כמה מאות שנים, כנראה בתגובה למחלות שהאדם הלבן נשא עמו. וקנדה טובלת משתי הבעיות גם יחד: קור אימים ויבשת נידחת. ובעצם, מה עוד נשאר לנו? אנטרקטיקה קטנה וקפואה. אוסטרליה ועזירה ונידחת. אפריקה נחמדה וגדולה, והיא כור מחצבתו של המין האנושי, אבל היא קצת יבשה מדי. יש בה יותר אנשים מכל היבשות שהוכרתי עד כה, אך עדיין מדובר בפחות מ-14% מאוכלוסיית העולם. ורובה חיה בתנאים קשים מאד.

היבשת היחידה שבה אפשר למתוח את הרגליים היא אסיה, היבשת הכי גדולה בעולם (כמעט 30% משטח היבשה העולמי). נכון, החלק הצפוני שלה - זה

שנקרא "רוסיה" - קצת קר, אבל נתח גדול ועסיסי ממנה ממוקם במרחק מושלם מקו המג'יק. ותרעה, אפשר להגיע אליה מאפריקה בקלות, בלי לחצות שום אוקיינוס בדרך. מה עם אירופה, אתה שואל? בחיך. אירופה היא בקושי יבלת על האף של אסיה, וקיומה כיבשת נפרדת הוא עניין מדיני גרידא. מכינה גיאולוגית וגיאוגרפית אסיה ואירופה הן מה עם אירופה, אתה שואל? בחיך. אירופה דומה לצפיפות באסיה, אך אירופה זעזעורית (רק קצת יותר גדולה מאוסטרליה), ולכן יש בה רק כשלושת רבעי ביליון בני אדם.

רוב האנושות חיה באסיה. בערך 60% מאוכלוסיית העולם גרים דווקא ביבשת הזו, על פיסת גן העדן הקטנה שלנו. ולכן יש כל כך הרבה סינים. כי זה השם שני תן להתייחס ענקית באזור הכי מיושב והכי נחשק של כדור הארץ. נפח את החוזה שלך, עומרי. אתה אסייתי.

שאלות לבלדד השוחי: askbidad@callist.co.il

מה מעצבן אותנו, ולמה?

הרגזנות, מתברר בספר חדש, היא מתנה של האבולוציה

לא חסרים דברים מעצבנים יש מראות שמעלים את הדם לראש. יש צלילים שמוציאים מהרעת, למשל חריקות ציפורן על לוח. יש הסחות מטרידות כגון רעש בשעת מנוחת הצהריים. יש ריחות שמוציאים מן הכלים, ובני זוג, עמיתים לעבודה ושכנים שהתנהגותם יכולה להרתיע. בקיצור, העצבנות נמצאת בכל מקום, והגיע הזמן להתייחס אליה לא כאל עוד תופעה פסיכולוגית שולית אלא כאל תופעה אנושית שראייה לחקירה והבנה משל עצמה.

המרשם להוצאת אנשים מהדעת: הרעישו, הסריחו ואו הקפיצו שהקורבן לא יידע מתי הטרדה תחיל ומהי תיפסק, חוסר העקביות הוא הסוד

כמוכן תצטרכו להרעיש, להסריח או לעשות תנועות שקשה להתעלם מהן, אבל החוכמה האמיתית היא לתזמן את פעולתכם כך שקורבנה המיועד לא יוכל לבנא מתי היא תסתיים. למשל, לא מספיק שתעירו את כל השכונה עם האזעקה של האוטו. עליכם לוודא שהיא תיפסק ותתחדש במרווחי זמן לא קבועים. זה מה שמשותף ליתושים מזוממים ולעמיתים לישיבה טרחנית. הם לא הכי קולניים, לא הכי מטרידים, לא הכי מעליבים. פשוט אי אפשר לדעת מתי הם ילכו ככה.

מהו בכלל רגש העצבנות, זה שנגרם לנו מהולות? לאיזה חלק ממערכת הרגשות שלנו אפשר לסווג אותו? האם ירגיז אתכם ללמוד שאפילו השאלה הזאת מקבלת תשובות שונות מחוקרים שונים? יש המגדירים עצבנות כגרסה קלה של כעס. יש מי שמקשרים אותה לתחושת הגועל והרחייה הפיזית. יש מרענים שמטווגים את הרגזנות כגרסה מחלשת במיוחד של פאניקה. למשל התגובה השלילית החריפה לצלילים מסוימים, שמי גיעה "מהבטן". העצבנות הזאת היא גרסה מקוצרת של "בוא נסתלק מכאן", ואולי גורסים כמה חוקרים, זו פשוט היפוכה של החיבה. מוויקה טובה אנהנו אוהבים, רעשים איטונאליים אנהנו... הפך. הם מרענים אותנו.

מעניין שבלי קשר לסיווג הרשמי שניתן לתחושת העצבנות, יש לה נימוק אבולוציוני: ככי בלתי פוסק של תינוק מרגיז אותנו מסיבות טובות. אם היינו שווים נפש כלפי הרגש, לא היינו קמים בלילות לספק את צורכי צאצאינו. הרי

היה שאנחנו חשים מריחות מסוימים עוזרת לנו לשרוד. הכעס שמוציא אותנו נוכח פלישה של אחרים למרחב האישי שלנו קשור באינסטינקטים תחרותיים בסיסיים, שהקידמה האנושית חבה להם רבות. יש חוקרים שטוענים שגם לצמי המורת מצליל החריקה על לוח יש הסבר אבולוציוני - ואולי המרשים שבהסברים הללו: הצלילים האלה, הם אומרים ומי ראים, דומים להפליא לקריאות האוהרה של אבותינו הקופים.

פלקה וליכטמן מדווחים שכתבי בת ספרם היתה דווקא מלאכה מענגת ואף משעשעת. הם שמעו הרעים של תלונות וסיפורים מרגיזים, שכן לכל אחד יש משהו שמרתיע אותו, ובכל תרבות אלה דברים המלחיץ בעולם הם מביאים תוצאות של סקר אינטרנטי בן חצי מיליון נשאלים, שבו נבחר צליל ההקאה. והם עצמם בחרו בצלילי אחר לתואר מלך ההרגזות: הטלפון הסלולרי, רינגטוניו והשיחות שנשמעות בו יותר ויותר, ובכל מקום. אבל הגילוי הכי מעניין - ומרגיע, אם תרצו - הוא שאפשר גם בלי בכמה מקומות בעולם פלקה וליכטמן מצאו תרבויות שבהן העצבנות נשללת לגמרי ואסורה: אי במיקרונזיה ושבת אסקימו בצפון קנדה, לדוגמה. תרבות יכולה לנצח את מה שאנו מכנים "כעס בלתי נשלט". ואני לא רומז כלפיכם שום דבר אישי. לא להתעצבן בבקשה.

מחבר: רפאלי הוא ראש מרכז שגיאה ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

אחרי

עדכונים מהשטח

1 **טכנולוגיה: מצלמה מהעתיד**
מה השלב הבא באבולוציה של המצלמה? חברת הייטק Artefact שחררה סרטון קונספט יפה שנראה כמעט מתבקש: הסמארטפון משתדך לעדשה מקצועית, ושניהם מקושרים בפרוטוקול שיאפשר להפריד את העדשה מהטלפון ולהמשיך ללצמם דרכה מכל מקום. הם כבר רשמו על זה פטנט, אז יש לכם לחכות.
<http://is.gd/7aahwh>

2 **עולם: המספרות של דרום אפריקה**
סאונשיפ הוא הכינוי המקומי לשיכונים העניים בחוף הערים הגדולות של דרום אפריקה. ספר חדש סוקר בתמונות וראיונות את התרבות המיוחדת של המספרות המאוכלסות בשיכונים האלה. בהרבה מקרים מדובר בלא יותר מאשר פחון קטן עם ראי ומכונת תספורת - האחרונות ידועות בעיצוב העסיסי והמוקפד שלהן. 27 דובר.
<http://is.gd/HQQAWT>

3 **אופנה: ליוויס לרכובי אופניים**
האופניים הופכים לכלי תחבורה לגיטימי וטרנדי יותר ויותר, ולא רק בתל אביב. חברת האופנה מזוהת את המגמה, ואחרי ניסוי מגיע תורה של ליוויס לשחרר קו הלבשה שפונה במיוחד לרכובי אופניים. הקו הזה כולל דגש על כיסים מרווחים, ופטנטים לנשיאה מאובטחת של מנעול, ארנק ואייפון.
<http://is.gd/zkZBT1>

4 **פונט: לאמה**
נחסוך את משחקי המילים, וגגיע ישר למהות: העמוד הזה מאפשר לכתוב באנגלית בפונט שכולו עשוי מלאמות, תחיות החמודות ביותר בעולם (יחד עם אלפקות). אידיאלי למכתבי אהבה, פואמות קטנות ופחקים למקרה.
<http://is.gd/ISRx8>

5 **סרט: אגדה מהירה**
ה"הנערים מבוביל" הוא סרט תיעודי חדש שמעלה באוב את נהג המירוצים הנשכח דיוויד אבוט ג'נקינס, שקבע בראשית המאה הקודמת שיאי מהירות במישורי יוטה, שכמה מהם לא נשברו עד היום. לצד קטעי ארכיון מופלאים מדברים בסרט גם מרווין, בנו של ג'נקינס, וג'יי לנו, חובב מכוניות ידוע.
<http://is.gd/GoGzkn>

ספר: האיפוד של אל

אחרי שהמציא את האינטרנט פונה אל גור למשימה חשובה אחרת - להמציא מחדש את הספר. ונראה שהולך לוח מהדורות האיפוד של ספרו Our Choice קוצרת שבחים על שילוב נכון של טקסט, מדיה ואינטראקציה דינמית, בלי לוותר על הקריאות - שהרי בכלות הכל, מדובר בספר. 4.99 דולר.

<http://is.gd/KK2h1g>

7 **תרבות: ארוחות מהעבר**
ב-1607 הוקמה וירג'יניה, הקולוניה הבריטית הראשונה באמריקה. בלוגריה האוכל האמריקאית טורי אייבי גברה בארכיונים כדי לספק לה ולנו מושג על המטבח של התקופה. בישיבו הספר ובחנות, לדוגמה, אנשים פתחו את היום עם דיסה שהתבשלה כל הלילה, לצד קנקני בירה או סיידר.
<http://is.gd/mE3myG>